

RIKTLINJER FÖR BARN- OCH ELEVVHÄLSA

Vetlanda

Vetlanda

Barn- och elevhälsa, riktlinjer

Dokumenttyp:	Riktlinjer
Beslutad av:	Barn- och utbildningsnämnden (2013-09-03 § 63)
Gäller för:	Barn- och utbildningsförvaltningen
Giltig fr.o.m.:	2013-09-03
Dokumentansvarig:	Enhetschef för Centrala elevhälsan tillika verksamhetschef för elevhälsans medicinska delar
Senast reviderad:	2024-05-07 (2024-05-07 § 39)
Senast granskad:	2024-05-07

INNEHÅLL

Inledning	4
Syfte	5
Mål.....	5
Elevhälsa i skolan.....	5
Ansvar och inriktning.....	5
Barnhälsa i förskolan	6
Barn- och elevhälsa i Vetlanda kommun	6
Centrala elevhälsan.....	7
KomBack	8
Logoped.....	9
Psykolog inom skolan	10
Skoldatateket.....	11
Skolkurator	12
Skolläkare	13
Skolsköterska	13
Socialpedagog	15
Speciallärare.....	16
Specialpedagog	17
Specialpedagog övergripande	18
Specialpedagog inriktning hörsel.....	19
Specialpedagog inriktning tal/språk.....	20
Studie- och yrkesvägledare grundskola och anpassad grundskola.....	21
Studie-och yrkesvägledare gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.....	22
Öppna förskolan.....	23
Definitioner och ordförklaringar	24
Förkortningar.....	24

INLEDNING

Förskolans och skolans huvuduppgifter är utveckling och lärande. I skollagen beskrivs att utbildningen inom skolväsendet syftar till att alla barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Skollagen beskriver vidare att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov och att barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (SFS 2010:800, 3 kap., § 3). För att lyckas med detta måste förskolan och skolan skapa en god lärmiljö för barnens och elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling.

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar. Fyra vägledande och grundläggande artiklar slår fast att

- alla barn har samma rättigheter och lika värde (artikel 2)
- barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn (artikel 3)
- alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6)
- alla barn har rätt att uttrycka sin mening och att barnets tankar och inställning ska tillmätas betydelse (artikel 12).

Barnkonventionen reglerar också barns rätt till hälso- och sjukvård (artikel 24), social trygghet (artikel 26) och utbildning (artikel 28). Enligt artikel 23 ska barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ges förutsättningar att delta aktivt i samhället.

Enligt barnkonventionen ska man alltid ta hänsyn till barns bästa. Vid insatser från hälso- och sjukvården, socialtjänsten och skolan ska barns åsikter och erfarenheter vägas in i den sammantagna bedömningen av vad som är barnets bästa i varje enskilt fall.

Lärande och hälsa påverkas på många sätt av samma generella faktorer. En god hälsa är en förutsättning för att kunna inhämta kunskaper och en god miljö för lärande bidrar också till en god hälsa.

I Vetlanda kommun arbetar vi med ett inkluderande förhållningssätt. Förskolan och skolan ska vara likvärdig och alla barn och elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet. Förskolan och skolan ska dessutom arbeta för att kompensera barns och elevers olika bakgrund och förutsättningar. Genom riktade resurser och kompetenser utifrån lokala behov kan vi stärka likvärdigheten och dessutom ge alla en god utbildning. Alla barn och elever ska mötas av höga förväntningar och tillgängliga lärmiljöer som stimulerar till nyfikenhet och ett livslångt lärande. Ett språk- och kunskapsutvecklande förhållningssätt är gynnsamt för alla, i synnerhet för våra flerspråkiga barn och elever.

Förskolan och skolan ska ta hänsyn till att människor är olika och se olikheter som en tillgång. En inkluderande undervisning är då en undervisning som omfattar alla och som har fokus på lärmiljön. Det handlar om att differentiera undervisningen som en bärande pedagogisk princip med intentionen att samtliga elever lär sig mer och når så långt som möjligt efter de egna förutsättningarna. Riktlinjerna för barn- och elevhälsa är ett stöd i det arbetet. De följs upp och revideras regelbundet.

Syfte

Syftet med riktlinjerna för barn- och elevhälsa är att de ska vara till stöd för rektorer och personal i det dagliga barn- och elevhälsoarbetet och bidra till att säkra alla barns och elevers rätt till likvärdig utbildning. Riktlinjerna ska också stimulera till verksamhetsutveckling i arbetet med en samlad elevhälsa.

Riktlinjerna för barn- och elevhälsa är också ett redskap i arbetet med att skapa en helhetssyn på barns och elevers lärande som präglar arbetet med barn och elever i förskola, grundskola samt gymnasieskola i Vetlanda kommun.

Mål

Barn- och elevhälsans mål är att skapa en positiv lärandesituation och stödja barns och elevers utveckling mot målen.

BARNHÄLSA I FÖRSKOLAN

Skollagen (2010:800) föreskriver i 8:e kap., § 2-9 att verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd ska rektor se till att barnet ges sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna. Liknande föreskrifter finns också för barn i pedagogisk omsorg, skollagen (2010:800) 25:e kap, § 2.

Regionens barnhälsovård (BHV) ansvarar för barnens hälsoundersökningar och står till familjernas förfogande när det gäller kompetenser inom hälso- och sjukvård, psykolog, logoped, barnhabilitering och så vidare. Utifrån vårdnadshavarnas medgivande har förskolor och pedagogisk omsorg samverkan med BHV.

ELEVHÄLSA I SKOLAN

Skollagen (2010:800) föreskriver i 2:a kap., § 25–28 att det ska finnas elevhälsa i de olika skolformerna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. Lag (2022:1315).

Ansvar och inriktning

Huvudmannen har ett övergripande ansvar för utbildningen. Den som är huvudman för någon del av skolväsendet ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i lagar och föreskrifter. Det innebär bland annat att huvudmannen har rutiner för att undersöka att det särskilda stödet till elever fungerar på skolorna.

Barn- och utbildningsnämnden i Vetlanda kommun är vårdgivare och huvudansvarig för EMI (elevhälsans medicinska insats).

Verksamhetschef för EMI utses av barn- och utbildningsnämnden.

Det medicinska ledningsansvaret (MLA) innehas av en skolsköterska som även är Lex Mariaansvarig.

Rektor har det yttersta ansvaret för utformningen av elevhälsans arbetsformer vid den egna enheten. Rektor har ett särskilt ansvar för elever som är i behov av särskilt stöd. I de fall då elever riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska rektor se till att behoven utreds skyndsamt och att särskilt stöd ges.

Arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan lärare, elevhälsans personal och övrig personal för att få en tvärprofessionell bild av elevens behov av stöd.

BARN- OCH ELEVHÄLSA I VETLANDA KOMMUN

Riktlinjerna för barn- och elevhälsa tar sin utgångspunkt i barnkonventionen.

Barn- och elevhälsoarbetet styrs bland annat av skollag, förvaltningslag, socialtjänstlag, offentlighets- och sekretesslag, diskrimineringslag, hälso- och sjukvårdslag, läroplaner samt föreskrifter och allmänna råd från Arbetsmiljöverket, Skolverket och Socialstyrelsen med flera. Kommunerna i Jönköpings län har också överenskommelser med regionen som till vissa delar styr verksamheten.

Handlingsplan för samverkan med socialförvaltningen upprättas regelbundet.

Rektor i förskolan ansvarar för utformningen av barnhälsoarbetet vid den egna enheten, sammankallar och leder barnkonferenser.

Rektor i grundskolan ansvarar för utformningen av elevhälsoarbetet vid den egna enheten och leder elevhälsoteamens träffar.

Rektor vid gymnasieskolan ansvarar för utformningen av elevhälsoarbetet vid den egna enheten och leder elevhälsoteamets träffar. Gymnasiechefen ansvarar för det övergripande elevhälsoarbetet vid gymnasieskolan.

Elevhälsan i kommunen samverkar bland annat med barn- och ungdomshälsan, HAB, BUP, socialförvaltningen, SPSM samt Hörselhabiliteringen.

Centrala elevhälsan

Centrala elevhälsan är en enhet som utgör en resurs för skolornas elevhälsoarbete samt till viss del även för förskolans barnhälsoarbete.

Verksamhetsidé

Centrala elevhälsan är en del av elevhälsan i Vetlanda kommun.

Uppdraget är att tillsammans med övriga personalgrupper inom skolan erbjuda en elevhälsa av god kvalitet, skapa en positiv lärandesituation och stödja elevernas utveckling mot målen. Arbetet ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och ske i samverkan med vårdnadshavare.

Mål för Centrala elevhälsan

- Centrala elevhälsan arbetar för att utveckla elevhälsans arbete i kommunen.
- Centrala elevhälsan arbetar för att skolornas elevhälsoarbete är likvärdigt inom kommunen.

I Centrala elevhälsan ingår:

- Enhetschef tillika verksamhetschef EMI
- KomBack
- Logoped
- Psykolog inom skolan
- Skoldatateket
- Skolläkare
- Skolsköterska
- Specialpedagog inriktning hörsel
- Specialpedagog inriktning tal/språk
- Specialpedagog övergripande
- Öppna förskolan, Familjecentralen

På följande sidor beskrivs hur rektor inom förskola och skola kan använda de olika professionerna inom elevhälsan.

KomBack

KomBack vänder sig till unga mellan 16 och 25 år som riskerar att avbryta sina studier eller redan har avbrutit/avslutat studierna utan fullständiga betyg, och som till följd av detta riskerar att hamna i utanförskap. Genom samarbete med andra aktörer skapar KomBack förutsättningar för att dessa ungdomar ska kunna återgå till studier eller arbete, bl.a. genom att hjälpa dem att få vardagliga rutiner och träna den sociala förmågan.

KomBack har ett uppsökande ansvar genom det kommunala aktivitetsansvaret, KAA.

Stöd till befintlig skola

KomBack arbetar med motivationsinsatser för ungdomar som riskerar att hoppa av gymnasieskolan. Insatserna kan exempelvis bestå av att vara ett stöd att komma till skolan, motivationshöjande samtal och anpassat schema med individuella aktiviteter. I arbetet med elever gällande problematisk skolfrånvaro inleds detta med att skapa relationer, om möjligt både till ungdomen och till dess vårdnadshavare, med ett långsiktigt mål att nå en gymnasieexamen.

Kommunens aktivitetsansvar (KAA)

KAA är till för ungdomar mellan 16 och 20 år som inte studerar på gymnasiet eller saknar en gymnasieexamen. Hemkommunen ska löpande under året hålla sig informerad om hur ungdomarna är sysselsatta och erbjuda dem en individuell åtgärd som i första hand syftar till att motivera unga att påbörja eller återuppta en utbildning.

Övriga insatser som erbjuds är praktik, söka arbete genom att lära ut hur man skriver CV, öva intervjuteknik, besöka arbetsplatser och hjälpa till att ordna praktikplatser.

Efter avslutad aktivitet på KomBack görs en uppföljning för att säkerställa att ungdomen har bättre förutsättningar till en varaktig sysselsättning.

Logoped

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Öka och utveckla kunskapen om språkets betydelse för lärandet.
- Bevaka och delge aktuell litteratur, forskning, material och metoder inom områdena språk-, läs- och skrivutveckling, läs- och skrivsvårigheter och språklig sårbarhet.
- Tillsammans med specialpedagog inriktning tal/språk föreslå verksamhetsutvecklande åtgärder, t.ex. metoder för att tidigt identifiera elever i behov av stöd, kompensatoriska arbetsätt och digitala verktyg.
- Bistå med fortbildning inom kompetensområdet – samspel och kommunikation, tal, språk, läsning och skrivning, när det gäller utveckling av förmågor, bedömning av svårigheter samt olika former av stöd och insatser.
- Delta i personalmöten och föräldramöten.
- Samverka med olika professioner inom kommun och region.

Gruppnivå

- Informera om olika kommunikationssvårigheter, t.ex. samspelssvårigheter, språksvårigheter/dyslexi till arbetslag, vårdnadshavare etc.
- Konsultation eller handledning till arbetslag/pedagog i frågor inom logopedens kompetensområde eller för specifika elever.
- Föreslå kompensatoriska arbetsätt och alternativa verktyg.
- Göra observationer i gruppen i syfte att utveckla den språkliga miljön.
- Delta på konferenser

Individnivå

- Logopedisk bedömning/kartläggning i syfte att hitta rätt stöd för eleven utifrån de aktuella svårigheterna.
- Efter bedömning /kartläggning, diskussion med skola, elev och vårdnadshavare med förslag på olika former av stöd.
- Konsultation/handledning till pedagog, arbetslag och vårdnadshavare vid nedsättning av kommunikation och språk.

Psykolog inom skolan

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Medverka vid elevhälsoteamens träffar.
- Samtalspartner till:
 - rektor
 - specialpedagog
 - rektor/arbetslag- resursfördelning och utformning av lärmiljö
 - arbetslag
 - planering för arbetssätt och arbetsformer arbetslag-ledarskap och gemensamt förhållningssätt.
- Organisationsutveckling gällande lärandemiljön och skolmiljö.
- Delta vid föräldramöten.
- Samverka med andra aktörer inom och utanför den egna organisationen, exempelvis kollegor, vårdnadshavare, socialtjänst och region.
- Kompetensutveckling och studiecirkelar utifrån verksamhetens behov.
- Bidra till skolutveckling.
- Stötta vid svåra händelser.

Gruppnivå

- Observation i klassrummet.
- Kartlägga barns och elevers lärmiljö.
- Handledning/konsultation till lärare:
 - för implementering av åtgärder
 - för grupperns välmående
 - när det finns beteendeproblematik, diagnos eller annan påverkan.
- Delta vid föräldramöten.

Individnivå

- Medverka vid olika typer av samrådsmöten.
- Delta i utvecklingssamtal tillsammans med klasslärare.
- Handledning/konsultation till lärare:
 - för implementering av åtgärder från utredning.
 - när det finns beteendeproblematik, diagnos eller annan påverkan
- Utredning av elev.
- Observation i klassrummet.
- Förmedla kontakt, remittera till och samverka med Barn- och ungdomshälsan, BUP och HAB.
- Förmedla/samverka i ärende med öppenvården och socialtjänsten.
- Information till vårdnadshavare.

Skoldatateket

Skoldatateket vänder sig till förskolan, grundskolan, gymnasiet, vuxenutbildningen och anpassad skola och arbetar med kompetensutveckling och information om digitalisering ur ett specialpedagogiskt perspektiv.

Skoldatateket ska bidra till en ökad måluppfyllelse genom att barn och elever får rätt verktyg vid identifierade svårigheter i sitt lärande, samt att assisterande teknik och andra digitala verktyg används som ett naturligt inslag i undervisningen för att utveckla lärmiljön. I förskolans och skolans läroplaner står det i uppdraget att barn och elever ska ges förutsättning att utveckla digital kompetens.

Skoldatateket är en resurs när det finns speciella behov i en barn- och elevgrupp där assisterande teknik eller andra digitala verktyg kan vara till nytta. Fungerande support och stöd är viktigt liksom möjlighet för lärarna att få kompetensutveckling i de olika verktygen. En ansökan kan göras till Skoldatateket för arbetslag eller enskilda elever.

Skoldatateket är en part i kommunens arbete med utvecklingen av den digitala miljön inom förskolan och skolan. I dess uppdrag finns även att omvärldsbevaka utvecklingen av olika digitala verktyg.

Vad gör Skoldatateket?

- Erbjuder rektorer, arbetslag, enskilda personer inom förskolan och skolan utbildningar och workshops.
- Ger råd och stöd om assisterande teknik och digitala verktyg.
- Lånar ut verktyg till olika projekt
- Utprovning av assisterande teknik/digitala verktyg för enskilda elever
- Tar fram manualer och filmer för att ge tips på hur man kan använda olika tjänster, programvaror och tekniker. Materialet publiceras på Skoldatatekets hemsida: <https://skoldatateket.vetlanda.se/>
- Deltar i flera olika nätverk och utbildningar för att omvärldsbevaka utvecklingen inom området.

Skolkurator

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Medverka i utformandet av olika planer, rutiner och policydokument samt delta i det praktiska arbetet utifrån planerna, t.ex. krisplan, plan mot diskriminering och kränkande behandling, plan för det förebyggande elevhälsoarbetet, alkohol- och drogpolicy.
- Medverka till övrig skolpersonals kompetensutveckling inom det sociala och psykosociala området, samt juridiska frågor (socialrätt och civilrätt).
- Samverka med andra professioner inom kommun och region.

Gruppenivå

- Arbeta med grupper vid svåra händelser.
- Medverka i klass-, arbetslags- och överlämnandekonferenser.
- Medverka vid föräldramöten.
- Medverka vid gemensamhetsdagar och temadagar.
- Konflikthantering.
- Arbeta med grupper i förebyggande syfte, främst genom värdegrundsarbete/hälsofrämjande insatser.

Individnivå

- Yrkesmässiga samtal, såsom välkomst-, stöd-, motiverande kris- och konflikt-samtal, liksom utredande och rådgivande samtal med enskilda elever och dess vårdnadshavare.
- Medverka i möten med elever och vårdnadshavare.
- Utreda och bedöma den sociala och psykosociala situationen i skolan för enskilda elever.
- Initiera och medverka i anmälningar till socialtjänst och polis.
- Slussa vidare till öppenvård, psykiatri, ungdomsmottagning, barn- och ungdomshälsan m.m.
- Informera om, hänvisa vidare och remittera till exempelvis barn- och ungdomshälsa eller ungdomsmottagning.
- Vara behjälplig vid frågor om CSN, centrala studiestödsnämnden (GY).

Skolläkare

Skolläkarens insatser ska utifrån medicinsk sakkunskap, övergripande och i enskilda elevärenden, stödja elevhälsan i enlighet med nationella riktlinjer.

- Vara sakkunnig i medicinska frågor.
- Stå för medicinsk sakkunskap för elever med olika typer av funktionsnedsättningar, såväl fysiska som neuropsykiatriska.

Skolsköterska

Skolsköterskans arbete styrs bland annat av hälso- och sjukvårdslagen, Socialstyrelsens riktlinjer och skollagen, samt av överenskommelse mellan kommun och region i Jönköpings län.

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Fungera som informatör, stödperson och rådgivare åt skolpersonal inom t.ex. hälso- och sjukvårdsfrågor, krisgrupp och arbetsmiljö.
- Samverka med andra professioner inom kommun och region.
- Redovisning av hälsoenkät på skolnivå.

Gruppnivå

- Information på gruppnivå om olika livsstilsfrågor såsom sex och samlevnad, puberteten och ANDTS.
- Samverka med andra aktörer inom och utanför skolan, t.ex. skolans krisgrupp och hälso- och sjukvård.
- Redovisningar av hälsoenkät på klassnivå.

Individnivå

- Utöver de lagstadgade hälsobesöken (se nästa sida) kan uppföljande kontroller samt extrakontroller erbjudas, exempelvis tillväxt-, syn- och hörselkontroller.
- Hälsosamtal vid t.ex. hög frånvaro eller andra livsstilsfrågor såsom ANDT, puberteten, sex och samlevnad.
- Fungera som informatör, stödperson och rådgivare till elev, vårdnadshavare och skolpersonal inom t.ex. hälso- och sjukvårdsfrågor och arbetsmiljö.
- Remittera vidare till specialistsjukvård inom regionen.
- Organisera och medverka vid skolläkarmottagningar.
- Vaccinationsordinationer.
- Vaccinering.
- Egen öppen mottagning.
- Enklare sjukvårdsinsatser.
- Dokumentation i EMI-journal.
- Hälsosamtal/besök i förskoleklass, årskurs 2, 4, 6 och 8 samt gymnasiet årskurs 1.

Basprogram för skolsköterskor i Vetlanda kommun, grundskola/ anpassad grundskola

Samtliga elever i grundskola och anpassad grundskola ska erbjudas tre allmänna hälsokontroller under skoltiden. Den första kontrollen äger rum under första läsåret. I gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola ska elever beredas tillfälle att genomgå minst en hälsokontroll enligt skollagen 2010:800 (2 kap.27§).

Uppföljning av hälsokontroll och kompletterande vaccinationer utförs vid behov.

Förskoleklass

- "Hälsouppgift inför förskoleklass" fylls i av vårdnadshavare.
- Hälsoenkät.
- Genomgång av barnhälsovårdsjournal.
- Hälsosamtal tillsammans med elev och vårdnadshavare.
- Längd-, vikt-, rygg-, hörsel- och synkontroll.
- Erbjudas tid till skolläkare vid behov eller efter vårdnadshavares önskemål.
- Årlig ryggkontroll om det finns ärftlighet för behandlingskrävande skolios.

Årskurs 2

- Längd- och viktkontroll.
- Vaccination MPR (mässling, påssjuka, röda hund).

Årskurs 4

- "Hälsouppgift åk 4" fylls i av vårdnadshavare.
- Hälsoenkät.
- Hälsosamtal.
- Längd-, vikt-, rygg- och synkontroll.
- Erbjudas tid till skolläkare vid behov eller efter vårdnadshavares önskemål.

Årskurs 5

- Pubertetsinformation (åk 5 eller åk 6).
- Vaccination HPV dos 1 och 2.

Årskurs 6

- Pubertetsinformation (åk 5 eller åk 6).
- Längd-, vikt- och ryggkontroll.

Årskurs 7

- "Hälsouppgift åk 7" fylls i av vårdnadshavare.
- Erbjudas tid till skolläkare efter vårdnadshavares önskemål.

Årskurs 8

- Hälsoenkät.
- Hälsosamtal.
- Längd-, vikt-, rygg- och synkontroll.

Årskurs 9

- Vaccination difteri, stelkramp och kikhosta.
- Ställningstagande till medicinsk studie- och yrkesvägledning.

Gymnasieskolan

Årskurs 1

- Hälsoenkät.
- Hälsosamtal och hälsoundervisning i grupp.
- Längd- och viktkontroll.
- Riktade undersökningar utifrån specifika frågeställningar.
 - Hörselkontroll på samtliga elever på bullerutsatta program.
 - Hjärtscreening samtliga elever på idrottsgymnasiet, enligt lokal rutin.

Socialpedagog

Grundskola/gymnasium

Skolnivå

- Utveckla lärmiljöer för olika grupper och elever.
- Samverka och samarbeta med professioner i elevens sociala och pedagogiska sammanhang.
- Socialpedagogen arbetar förbyggande, främjande och åtgärdande i skolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling samt problematisk skolfrånvaro.
- Kan delta i EHT-möten.

Gruppnivå

- Värdegrundsarbete och konflikthantering.
- Samarbeta och sprida kunskap om goda arbetssätt och metoder, både internt och externt.
- Arbeta för ökad närvaro hos elever.

Individnivå

- Skapa och upprätthålla goda relationer med elever, pedagoger och vårdnadshavare.
- Samverka med vårdnadshavare.
- Avlasta lärare med samtal och kontakter med elever/vårdnadshavare.
- Vägleda, motivera och stärka elevens sociala förmåga, lärande och utveckling.
- Arbeta för ökad närvaro hos elever.
- Se varje elev, stärka elevens tilltro till sin egen förmåga att lära.
- Se sammanhang, prova och utveckla arbetssätt och metoder för att på bästa sätt kunna möta elevens behov och dokumentera enligt lagstiftningens krav.
- Delta i trygghetsarbetet, utreda trygghetsärende på uppdrag av rektor.
- Vara behjälplig vid frågor om CSN, Centrala studiestödsnämnden (GY).
- Finnas till hands för drogtest, vara behjälplig vid hämtning av elever (GY).

Speciallärare

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Tillsammans med rektor bidra till utveckling av det pedagogiska arbetet för att möta behoven hos alla elever i verksamheten.
- Samverka med andra aktörer inom och utanför skolan såsom kollegor, vårdnadshavare, socialförvaltning och region.
- Samverka med berörda professioner vid överlämningar.
- Följa utvecklingen av metoder och forskning kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd.
- Bidra till skolutveckling och arbeta med systematiskt kvalitetsarbete.

Gruppnivå

- Kartlägga elevers lärmiljö på uppdrag av rektor.
- Fungera som kvalificerad samtalspartner och rådgivare i arbetslaget utifrån pedagogiska frågor.
- Identifiera utvecklingsområden för att skapa en tillgänglig lärmiljö för alla elever.

Individnivå

- Identifiera utvecklingsområden för att skapa tillgänglig lärmiljö för elever i behov av särskilt stöd.
- Utföra tester och diagnoser för kartläggning av klasser, grupper och enskilda elever.
- Vara behjälplig vid planering och genomförande av extra anpassningar.
- Planera och genomföra åtgärder för elever i behov av särskilt stöd under kortare och/eller längre perioder.
- Utvärdera, analysera och återkoppla åtgärder och resultat till berörda.
- Planera och lägga upp individuella studieplaner tillsammans med specialpedagoger, klass- och ämneslärare.

Specialpedagog

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom barn- och elevhälsan.
- Tillsammans med rektor bidra till utveckling av det pedagogiska arbetet för att möta behoven hos alla barn- och elever i verksamheten.
- Utgöra kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor till rektor, personal och vårdnadshavare.
- Samverka med andra inom och utanför förskolan och skolan, såsom kollegor, vårdnadshavare, socialförvaltning och region.
- Samverka med berörda professioner vid exempelvis överlämningar mellan olika verksamheter.
- Ansvara för dokumentation när barn eller elever i behov av särskilt stöd uppmärksammas och utreds på uppdrag av rektor.
- Bidra till utveckling inom förskola och skola.

Gruppnivå

- Kartlägga barn och elevers lärmiljö på uppdrag av rektor.
- Tillsammans med pedagogerna analysera och arbeta med strategier för att utveckla:
 - den pedagogiska mångfalden, verksamhetens undervisning och lärmiljö utifrån enhetens systematiska kvalitetsarbete
 - verksamhetens värdegrundsarbete
- Fungera som kvalificerad samtalspartner och rådgivare i arbetslaget utifrån pedagogiska frågor.
- Skapa en tillgänglig lärmiljö för alla barn och elever.

Individnivå

- Kartlägga, analysera och planera åtgärder för barn och elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd på uppdrag av rektor.
- Upprätta, följa upp och utvärdera "Handlingsplan för barn i behov av särskilt stöd" i förskolan, tillsammans med arbetslag och vårdnadshavare.
- Upprätta, följa upp och utvärdera åtgärdsprogram enligt allmänna råd tillsammans med undervisande lärare, vårdnadshavare, elev, elevhälsa och arbetslag.
- Arbeta aktivt med lärmiljön för barn och elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd under kortare och/eller längre perioder.
- Genomföra åtgärder för barn och elever i behov av särskilt stöd under kortare och längre perioder.

Specialpedagog övergripande

Specialpedagog inom Centrala elevhälsan arbetar övergripande på uppdrag av rektor, enhetschef, verksamhetschef eller skolchef. Utredningar på huvudmannanivå genomförs av övergripande specialpedagog.

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Samtalspartner till:
 - rektor
 - specialpedagog
 - rektor/arbetslag – resursfördelning och utformning av lärmiljö
 - arbetslag – planering för arbetssätt och arbetsformer
 - arbetslag – ledarskap och gemensamt förhållningssätt.
- Arbetslagsutbildning.
- Handledning enskilt eller i grupp.
- Kompetensutveckling och studiecirkelar utifrån verksamhetens behov.
- Medverka vid verksamhetsutveckling tillsammans med rektor.
- Delge aktuell litteratur/forskning.
- Samverka med socialförvaltning, vård- och omsorgsförvaltning och region.

Gruppnivå

- Planera och vara behjälplig med värdegrundsarbete.
- Genomföra observationer och enkäter i grupper i samverkan med undervisande pedagoger.
- Handledning utifrån elevers behov av särskilt stöd.
- Delta i föräldramöten i anslutning till ansökan.

Individnivå

- Medverka i möten med elev och vårdnadshavare.
- Vara behjälplig med utredning av elevers behov av särskilt stöd och vara ett stöd vid utformande, uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram.
- Vid behov delta i utvecklingssamtal tillsammans med klasslärare.
- En specialpedagog arbetar som kontaktperson gällande placerade barn och ungas skolgång.

Specialpedagog inriktning hörsel

(Vetlanda kommun och Nässjö kommun)

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Stöd för att förbättra ljudmiljön i de miljöer eleven med hörselnedsättning befinner sig, såsom matsal, klassrum, idrottshall m.m.
- Handledning i arbetslag (vid behov tillsammans med skolans specialpedagog eller andra team som SPSM, Centrala elevhälsan, Hörselhabilitering).
- Ansvara för kompetensutveckling, t.ex. ljud-/buller- och lärmiljö för elever med hörselnedsättning, förhållningssätt, språkutveckling samt tvåspråkighet för elever med hörselnedsättning (teckenspråk och svenska).
- Öka kunskapen om ljud/buller och lärmiljön för elever med hörselnedsättning.
- Öka kunskapen om undantagsbestämmelsen vid betygsättning och bedömning kring elever med hörselnedsättning.
- Delge aktuell litteratur/forskning/material kring hörsel.
- Ansvara för att arbetslag, elevhälsa, rektorer får information om SPSM:s utbildning i hörsel.
- Vid behov finnas tillgänglig som samtalspartner till rektor, specialpedagog, hörselhabilitering.
- Samverka vid skol-, stadiе- och lärarbyte.

Gruppnivå

- Observationer i klassrummet och/eller andra lärmiljöer där den eleven med hörselnedsättning finns i syfte att förbättra ljud- och lärmiljö.
- Information i grupp kring hörsel (prova lyssna i hörapparat, förhållningssätt m.m.).
- Vid behov delta i föräldramöten.

Individnivå

- Samverka med Region Jönköping hörselvård hur tekniska hjälpmedel fungerar i elevens lärmiljö. Initiera till skolhjälpmedel.
- Genomföra elevsamtal vid behov, även kompisgrupper med andra elever med hörselnedsättning.
- Finnas som stöd vid upprättande av åtgärdsprogram.

Specialpedagog inriktning tal/språk

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Kommunala språk-, läs- och skrivutvecklare.
- Kompetensutveckling inom språk-, läs- och skrivutveckling.
- Öka/utveckla kunskapen om språkets betydelse för lärandet.
- Bevaka och delge aktuell litteratur/forskning/material och metoder om språk-, läs- och skrivutveckling/svårigheter.
- Samverka med professioner inom regionen.
- Delta i föräldramöten och personalmöten.
- Bidra med fortbildning/information inom språk-, läs- och skrivområdet.
- Tillsammans med logoped föreslå verksamhetsutvecklande åtgärder, t.ex. metoder för att tidigt identifiera elever i behov av stöd, kompensatoriska arbetssätt och digitala verktyg.

Gruppnivå

- Utveckla och specificera metoder och arbetssätt som kan förankras och användas i grupp.
- Informera om språk-, läs- och skrivutveckling till arbetslag och vårdnadshavare.
- Råd, stöd och konsultation till arbetslag/pedagog.
- Delta i konferenser som rör elevens språk-, tal-, läs-, skriv- och kommunikationsförmåga samt följa upp och utvärdera åtgärder.
- Göra observationer i gruppen i syfte att utveckla den språkliga miljön

Individnivå

- Aktivt delta i överlämning från förskola, logoped inom Regionen, HAB samt från specialpedagog i förskolan för barn inom tal- och språkområdet.
- Individuella insatser till elever inom tal- och språkområdet.
- Fördjupad utredning av språk, läsning och skrivning inom grundskola och gymnasium.

Studie- och yrkesvägledare grundskola och anpassad grundskola

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Vara informatör, samtalspartner och stöd för rektor, elevhälsa och pedagogiska personal i frågor som rör studie- och yrkesvägledning.
- Samverka med olika aktörer som arbetsförmedling, Migrationsverk, socialförvaltning, KomBack/AME, högskolor och universitet, folkhögskolor, representanter för näringslivet och så vidare.
- Överlämning av information kring elever i årskurs 9.

Gruppnivå

- Informera elever om möjligheter till vidare utbildning i Sverige och utomlands, med dess behörighetskrav och antagningsförfaranden.

Individnivå

- Vägleda elever inför vidare val av utbildning och/eller yrke.
- Vara informatör/samtalspartner till vårdnadshavare.
- Vägleda elever som av olika anledningar har svårt att klara eller inte trivs med utbildningen.
- Ge kompensatorisk vägledning till elever i behov av särskilt stöd, i samarbete med övrig elevhälsa, så som individuell anpassning, anpassad studiegång med mera.
- Vägleda och stödja den enskilde eleven inför PRAO.

Studie- och yrkesvägledare gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Skolnivå

- Samverka i tvärprofessionella team inom elevhälsan.
- Vara informatör, samtalspartner och stöd för rektor, elevhälsa och pedagogiska personal i frågor som rör studie- och yrkesvägledning.
- Informera presumtiva elever och deras vårdnadshavare om Njudungsgymnasiet och de olika utbildningar som erbjuds, till exempel vid Ung och nyfikenmässan i årskurs 8 och eller vid Öppet hus i årskurs 9.
- Samordna betygsprövning.
- Samverka med olika aktörer som arbetsförmedling, Migrationsverk, socialförvaltning, KomBack/KAA, AME, högskolor och universitet, folkhögskolor, representanter för näringslivet och så vidare.
- Mottagande av information och förberedelse kring elever från årskurs 9 samt arbete inför antagning och skolstart på gymnasieprogrammen.
- Samverka med NUVAB på den årliga mässan för gymnasieelever, Jobb & Framtid-mässan mitt i Småland.

Gruppnivå

- Informera elever om möjligheter till vidare utbildning i Sverige och utomlands, med dess behörighetskrav och antagningsförfaranden.
- Informera elever om de val inom varje program som ska göras under gymnasietiden och hur detta praktiskt går till.
- Föräldramöten i årskurs 1.

Individnivå

- Vägleda elever inför vidare val av utbildning och/eller yrke.
- Vägleda elever som av olika anledningar har svårt att klara eller inte trivs på det gymnasieprogram eleven valt, till anpassning av elevens individuella studieplan eller byte av studieväg.
- Ge kompensatorisk vägledning till elever i behov av särskilt stöd, i samarbete med övrig elevhälsa, så som individuell anpassning, reducering, förlängning av kurs och/eller skoltid med mera.
- Vägleda och stödja den enskilde eleven inför APL/praktik.
- Överlämning av information om elever som avbryter sina studier och går vidare till annan skola.
- Mottagande av elever som börjar vid Njudungsgymnasiet under pågående läsår.

Öppna förskolan

Öppna förskolan vänder sig till barn som inte är inskrivna i förskola och deras vårdnadshavare eller annan vuxen som följer med barnet. Det kan också vara ett komplement till förskola och pedagogisk omsorg.

Öppna förskolan styrs av skollagen, främst kapitel 25.

Den öppna förskolan ska vara stimulerande för barn och ta till vara deras nyfikenhet och lust att lära. Lek och skapande ska ges stort utrymme. Verksamheten utformas efter barn och de vuxnas behov. Man ska förmedla ett pedagogiskt förhållningssätt till vårdnadshavarna som bygger på kunskap om barns utveckling och lärande samt att stödja och stärka vårdnadshavare i föräldraskapsrollen. Därav erbjuder pedagogerna på öppna förskolan i sitt förebyggande arbete bland annat Trygghetscirkeln, COPE och föräldrautbildning till nyanlända.

Öppna förskolan finns på Familjecentralen i Vetlanda där man samverkar med socialtjänst, barn- och kvinnohälsovård för att vara en hälsofrämjande arena för familjerna.

DEFINITIONER OCH ORDFÖRKLARINGAR

Lärmiljöer

Uttrycket lärmiljöer inom verksamheten avser de miljöer som ett barn eller en elev kan möta under en dag, t.ex. verksamhet i förskola, förskoleklass och fritidshem, lektioner, rastaktiviteter och studiebesök.

Främjande

Stärka det som är bra, riktat till alla.

Förebyggande

Förhindra risker vid identifierat problem.

Uppföljning

Uppföljning innebär att varje person som ansvarar för en åtgärd ser till att det som beslutats verkligen genomförts på det sätt som det var tänkt.

Utvärdering

Utvärdering är en systematisk analys och helhetsbedömning tillsammans med elev och vårdnadshavare av hur målen uppnåtts och och bedömer om arbetssättet behöver förändras.

FÖRKORTNINGAR

ANDTS	Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel
HAB	Habiliteringscentrum (i dagligt tal kallad HAB, tidigare BUH)
BUP	Barn- och ungdomspsykiatri
BHV	Barnhälsovården
EHT	Elevhälsoteam
EHS	Elevhälsasamråd
EMI	Elevhälsans medicinska insats
SIP	Samordnad individuell plan
SPSM	Specialpedagogiska skolmyndigheten
ÅP	Åtgärdsprogram

Mer information om barn- och elevhälsa finns på kommun.vetlanda.se under Förskola och skola/ Hälsa och stöd.

Vetlanda